

A munkásszállók könyvtárai

— avagy: olvasás kényszerhelyzetben

Budapesten a legfrissebb népszámlálási adatok szerint 109, száznál több lakót befogadó munkásszálló található. Közülük — a százszemélyes kis leányszállótól a 13 ezer ember elhelyezéséről gondoskodó Építőipari Szolgáltató Vállalatig — összesen tízben jártam, könyvtári vonatkozású adataim tehát hozzávetőleg 17 ezer embert érintenek.

Otthon — „jelentőkönyvvel”

A munkásszállókról manapság divat írni. Az érintettek között, a szállólakóktól a felelős vezetőkhöz, akad, aki (fontosnak érezvén mindazt, ami a szállók ügyében esetleg segíthet) örül ennek, és így is fogad; van, aki feszeng (nem érti, mi és miért érdekel); megesik, hogy a portán behívják (ne tegyem ki magam a kerengőben ügyelgők kellemetlenkedéseinek); s előfordul, hogy a könyvtári óra alkalmával — külön engedély híján — az úgynevezett kultúrterembe be sem engednek.

Csupán a legfontosabbakat összegezve: A munkásszállók elhelyezés, felszerelés, belső fegyelem, kulturális ellátottság stb. tekintetében rendkívül eltérők. Ami közös bennük: az ott lakók csekély, havi 100—120 forint körüli összegért kapnak egy ágyat, fűtést, világítást, hideg-meleg vizet; s az alapszolgáltatások mellé — mert ez mindenütt követelmény — bizonyos művelődési-szórakozási lehetőségeket. Aki kényszerűen hazajár, annak a szálló jobbára csak átmeneti szállás. De aki ritkábban jut haza, meg akinek nincs hova mennie, annak csakugyan a szálló az otthona. — Mindazonáltal „jelentőkönyvvel”. Ez utóbbi a portán található, ahol — bár a kimaradás, az éjszakai távollét nem tilos! — regisztrálják a kimaradók nevét, a későn érkezőket.

— A munkásszállón kialakul egy hierarchia — magyarázza *Kovács József* cigányköltő, aki egy cigányklub vezetőjeként ma is a *Nagytétényi úti munkásszálló* lakója —, s ez eleve meghatározza életmódjukat, beilleszkedésüket. Jómagam főként az építőipari munkásszállókat, s — magam is cigány lévén — elsősorban a cigány származásúak helyzetét ismerem. (Közbevetőleg: A cigányok valamennyi meglátogatott munkásszállóban igen nagy százalékot képviselnek, s a legtöbbjük Szabolcsból érkezett.) A hierarchia kialakulását azonban távolról sem csak a cigányokra értem. A többség soha nem látott könyvet, de tartozott valamilyen közösséghez. Kellő munkaalkalom, lehetőségek híján ezek az emberek feljönnek Pestre, ahol elvesztik eredeti közegüket, és belecsoppennek egy új közösségbe. Am ettől vajmi kevés ösztönzést kapnak az emberibb életre. Bárhogy nezzük is: kényszerhelyzet alakul ki — kényszerközösséggel. Tapasztalatom szerint ebből azok törhetnek ki (s ők alkotják a kisebbséget!), akik eleve jobb környezetből indultak, s akik esetleg már valamilyen szakmával is rendelkeznek. Marad a — gyakran 70—80 százalékban cigány — segédmunkás tömeg, amelyik olykor tíz-húsz évi súlytalan tengés-lengés után, végül is hazamegy. A hierarchia csúcsán állók megtalálják, maguk is keresik az utat az értelmesebb, kulturáltabb léthez. Az igazi gond a nagy létszámú, írni-olvasni nem vagy alig tudó emberek tömege: nekik jóformán semmi esélyük arra, hogy *olvasó emberré* váljanak. Az egyetlen remény a *könyvtáros személye*...

A társadalmi munkától a „szobázásig”

Már ahol egyáltalán van könyvtáros — a szó igazi értelmében. Papírforma szerint persze mindenütt van. A legproblematikusabbnak a 100—200 személyes, kis munkásszállók könyvtárait érzem. Olyasféle „senki szigetén” léteznek. Pár száz kötet a legkisebb munkásszállóban is akad, csaknem kivétel nélkül letétiék (a nagyobb könyvtárak is!); de igazából senki sem érzi magáénak őket, s az könyvtároskodik, akit éppen — mert hajlandó elvállalni — megbíznak vele.

Ladányi Imrét, a Közterület Fenntartó Vállalat munkásszállásának társadalmi munkás könyvtárosát is így bízták meg.

— Amikor megszüntették a korábbi, 15—20 személyes kis szállókat, s 1979 elején beköltöztünk ide, a volt könyvtárost megválasztották szállóbizottsági elnöknek. Tudta, hogy szeretek olvasni, ő javasolt.

Modern, szép új épület — szobái háromszemélyesek! A tervezők gondoltak a könyvtárteremre is... Az esti órákban takarítás utáni, ember nélküli rend. A biliárd- és pingpongasztalon sorba állítgatott székek, a sarokban a könyvtár — egy könyvszekrényben.

— Van vagy 220 kötetem. Olvasók? Úgy húszan-huszonötön.

A szálló 320 személyes. Köztisztaságiak, útjavítók, csatornaépítők, aszfaltozók lakják. A néhány olvasó — mint Ladányi Imre is — többnyire nehézgépkezelő. Ők az érdeklődőbbek.

— Szeretném rendbehozni a házat otthon (Zsadányban lakom, Békés megyében). Szóval hajtani kell. Esténként, ha fáradtan megjövök, már nemigen járok el, inkább olvasok. Van úgy, hogy hetente három-négy könyvvel is végzek. De mit lehet itt olvasni? *Csupa lexikon*, meg ilyenek. Kinek kell ez!... Hogy kapok-e segítséget? Igen, karácsonykor már voltak kinn egyszer a szakszervezettől. Leltároztunk. Akkor ígérték meg, hogy kapok új könyveket... Könyvtár hetenként egyszer van, de akik ismernek, bármikor kérhetnek tőlem könyvet.

Ugyanezt hallom a *Rozmaring Kertészeti és Mezőgazdasági Termelőszövetkezet* könyvtárosától, *Budai Gizellától* is, aki ráadásul a könyvtárszobában lakik. S hogy hányan élnek a lehetőséggel? 1979 januárjában huszonhárman keresték fel, februárban hárman, márciusban a kölcsönzés betegsége miatt szünetelt, áprilisban tizennégyen vittek könyvet, májusban pedig tizen... A hivatalos könyvtári óra alatt (hetente kétszer van kölcsönzés) egyszer nyitják ránk az ajtót. A látogató „külsős”, a *Lakáskultúráért* kukkant be.

— A szállóban 120-an laknak, de voltaképpen 1200 embert látok el. Viszonylag nagy az állományunk is, 1200 kötet, de még mindig nagyon vegyes. Pedig amikor két éve átvettem a könyvtárt, az SZMT-könyvtár munkatársával sokat kiselejteztünk. Új könyveket évente négyszer kapok, 20–30 kötetet. Sok ez vagy kevés? A múlt évben mindössze negyven beiratkozott olvasóm volt. Kalandregényekből, ponyvákban persze sohasem tudnám kielégíteni az igényeket... Szeretek olvasni, de sokszor nincs hozzá elég türelmem. Így általában azt ajánlom, amire nekem is felhívják a figyelmem.

(Budai Gizella alberletből került a szállóra. A könyvelési osztályon dolgozik. Amióta a könyvtárosságot elvállalta, alapfokú könyvtárosi tanfolyamot is végzett. Munkájáért havonta 300 forint tiszteletdíjat vesz fel.)

— Mi bizony rájöttünk, hogy botal nem lehet verebet fogni! — *Józsa Ödönné*, a *Magyar Pamutipar Munkásnőotthonának* gondnoka nagyon energikus. — Nálunk is könyvtároskodtak a lányok, de nem vállalták szívesen, nem jártak utána, a könyvek sorozatosan elvesztek. Kiírtuk: ekkor meg ekkor van kölcsönzés. No az a szegény könyvtároslány nyugodtan ücsöröghetett, nem nagyon nyitották rá az ajtót! Tény, hogy rátértünk a „szobázásra”. Van 300 kötetünk, a Dallos Ida Művelődési Házról kapjuk (nagyon jó a kapcsolatunk, évente cserélik a könyveket). Van egy leltárunk, amivel végigjárjuk a szobákat hetente egyszer. S mintha a lista csak véletlenül volna nálunk (gyakran ott sincs!), egyszerűen elejtjük: „Tényleg, nem akartok könyveket?” Így értük el, hogy havonta nyolc-tizen kölcsönöznek, négy-öt lány rendszerezésen is.

Pedig ezek a lányok olvasnak. A közhittel ellentétben ugyanis sok időt töltenek benn. Olvasnak, lemezjátszóznak, kézimunkáznak... A művelődési ház is sok programot szervez kérésünkre. De gyakran kérdéses, megéri-e? Például 1700 forintért egy nagyon színvonalas műsoros este óriási energiával tizenöt embert összetaborozni — van ennek értelme?

A szálló 220 személyes. A legtöbb lány törzstagnak számít, bár itt is akad egy 20–25-ös vándormadársereg. A legrégebbi lakónk tizenhat éve él nálunk, de a többiek is lehúznak 7–8 évet...

Analfabétának csak egy van, de a tizenöt-tizenhat évesek közül is sokan a házi rendet sem tudják elolvasni! Így mi próbálkozhatunk ezzel is, azzal is, de aki igazán olvasni akar, nem tőlünk vár segítséget. A mi lányaink közül is odataláltak a nagykönyvtárba vagy negyven-ötvenen...

Baglyas Katalin és *dr. Kovács Mihályné*, a Kelenföldi Textilgyárban működő textiles körzeti könyvtár vezetője, illetve munkatársa egyetértett abban, hogy nem volna helyes letéti könyvtárt fenntartani a gyár két leányotthonában (290 fő) és iparitanuló-otthonában (79 szakmunkástanuló).

— A letéti könyvtárnak csak akkor van értelme, ha nagyon gyakran cserélhető az állomány, no meg a könyvtáros személye is megfelel a követelményeknek. Jó viszont, ha a szállóknak van saját kézikönyvtáruk, de akkor az valóban kézikönyvtár legyen! — Persze, mi szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen mindkét szálló egy ug-rás ide. S a lányok rendszeresen jönnek is könyvtárunkba.

Kiszolgálni vagy becsalogatni?

Az 1. számú Építőipari Vállalat munkásszállójában, amely 720 munkásnak és 100 ipari tanulóknak ad otthont, 5000 kötetes könyvtár fogad. Első alkalom, hogy élet

éreződik a meglátogatott könyvtárban. Jönnek-mennek a kölcsönzők, a könyvtáros — *Pongrácz Olga* — fel-felugrik mellőlem.

— Csak azt ne kérdezd, van-e valamilyen könyvtári végzettségem — kezdi. — Mégsem vagyok újonc, itt fél éve könyvtároskodom ugyan, de korábról van bőséges tapasztalatom...

Azután apránként elmondja: Az Építők Szakszervezetének Központi Könyvtárához tartoznak, főlkül bármikor segítséget kaphat. („*Valami szerelmesért jöttem...*”) Az állományt jönnek tartják, gyarapításra elegendő összeg jut, a válogatásba ő is beleszólhat. A polcokon néhány egészen régi folyóirat, most rendelt kilenc újat. („*Rab-szolgakönyvet kérnék...*”) A katalógusok rendben, és vezet egy speciális olvasónyilvántartást is, arról, ki milyen könyvet vitt ki, *mekkora* forintértékben! („*Mesés-könyvet vinnék.*” „*Mesés-könyvet, ebben a korban?*” „*Hát.*” „*Na jó, álljon föl a székre, ott bogarásszon!*”) A könyvtár hetente kétszer van nyitva.

— Kétszáz beiratkozott olvasóm van — mondja végül Pongrácz Olga —, az itt lakók körülbelül 30 százaléka.

— A szállólakók körülbelül harminc százaléka analfabéta vagy majdnem az — hallom valamivel később *Kárpáti Istvántól*, a szálló népművelőjétől. — Tény, hogy rendkívül alacsony az iskolázottságuk. Ilyen körülmények között még nagyobb felelősség hárul a könyvtárosra. Csakhogy borzasztó ellentmondás: a munkásszálló könyvtárában este kell dolgozni, a könyvtárosnak rámegegy heti két délutánja és estéje, s mindezért havi 600 forintot kap! Csoda, ha félévenként cserélődnek? Mert mit tehetnek még a legjobb szándékkal is? Legfeljebb kiszolgálják az olvasókat. Hogy a meglévő olvasók „kapacitása” jobban ki legyen használva, a passzív befogadás helyett a munkásszállók könyvtárainak alapvetően nyitottnak kellene lenniük, hiszen az olvasók helyben vannak, a könyvtáros helyben toborozhat újabb olvasókat!

— Hogyan?!

— Pillanatnyilag nem egymással, hanem egymás mellett dolgozunk a könyvtárossal. (Persze, hogy mindkettőnk hibájából!) Maga az ellen ágál, hogy a kis szállókban a gondnok a „mindenes”, holott arányaiban itt pontosan ugyanaz a helyzet. Ennyi ember között bennünket itt mindenki ismer — és senki sem. A véletlenül múlik, ha egyikhez-másikhoz mégis közelebb férközünk. Gondolja csak el, a művelődési házakban három-négy népművelő is akad, egy ekkora munkásszálló nem adna legalább ennyi munkát két-három embernek?

Csakhogy sokszor a könyvtáros és a népművelő ugyanaz az ember!

— Iszonyú távolság van az elmélet és a gyakorlat között — mondja *Tóth Tibor*, a Posta 800 személyes férfi és 200 személyes női központi munkásszállójának főhivatású könyvtárosa, egyben népművelője. — Én voltaképpen három szervhez tartozom (a Posta Szociális Hivatalától kapom a fizetésemet, a Postás Művelődési Központtól a módszertani útmutatást, a Postás Szakszervezettől pedig a politikait); így valójában nem tartozom senkihez. És akkor még össze kell „békítenem” magamban a könyvtárost a népművelővel, azaz mindkét területen teljes értékű munkát kellene végeznem.

Korábban gazdasági ügyintéző munkakörben dolgoztam, egy éve kerültem ide, pályázattal. Időközben megszereztem ugyan a középfokú könyvtárosi szakképesítést, de levelező tagozaton érettségiztem, s így mindmáig hiányzik egy csomó ismeretem és tapasztalatom. Tapogatódzom tehát, és sok minden kicsúszik a kezemből. Márpedig „ellenőrizni” igazából senki sem tud, hiszen ahhoz rengeteg időt kellene itt tölteni, így csupán a lelkiismeretemtől függ, mit hogyan végzek el.

A büntetett előéletűektől a főiskolát végzettségig képtelenség közös nevezőre hozni ezeket az embereket. Az értelmesebbek nem tőlem várnak segítséget, a hústól hatvan évesig itt csellengők noszogatása pedig csaknem reménytelen. Ez a könyvtár például 5400 kötetes, de sokat mondok, ha 200 könyv forog közkézen. S az is mi? Amivel kábíthatják magukat, mert kell egy kis izgalom a lapos, szürke életükbe. De hát sokszor én is csak vízet prédikálok. Esténként, ha végre hazaérek (most született a kislányom), jó, ha elalvás előtt olvasok egy keveset.

Az a fránya statisztika

Mielőtt megszólalhattam volna, *Nevelős Ilona*, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem százszemélyes, *Illés utcai nővérszállásának* lakóbizottsági elnöke, egyben társadalmi munkás könyvtárosa már elébe vágott a kérdésnek: „A statisztika miatt jött?”

— Az 1979-es rettenetesen szomorú volt. Tizenkilenc beiratkozott olvasóm mindössze 105 könyvet olvasott.

Csakhogy az eddigi, „bevallott” statisztikák semmivel sem voltak szebbek. Hogy is mondta Kovács József? „Gyakran az az érzésem, a könyvtár a hivatalért van, nem

az emberért." A hivatalok pedig — tisztelet a kivételnek — szeretik a nagy számokat. S nem kell feltétlenül észrevenni, ha a számok tupírgyanúsak. Egyik könyvtárosomtól például számonkérték, hogyan lett a korábbi 180 olvasóból egyszeriben 45. Bizonyítania kellett, hogy elődjétől „göngyöltett” olvasólétszámot örökölt. Elég csupán négy-öt évig benn hagyni a kartonokat a nyilvántartásban...

— Rólunk, ápolónővekről általában feltételezik, hogy műveltebbek vagyunk, pedig mi sem nagyon dicsekedhetünk! Részben persze érthető is ez. Elég megnézni, hány üres ágyunk van. Óriási a nővérhiány. Három műszak, tényleg nagy strapával. Sokan tanulnak is. Szűkös szabadidejében a könyv kevés lányt köt le. De még akit lekötne is, annak sem tudok mit ajánlani! Ez az 500 kötetnyi könyv — a SOTE könyvtárának letétje — nem a nővérszállás lakóinak való.

— ???

— Én magam végigjártam az olvasás iskoláját: a gyerekkor *Jókai*-élményeitől jutottam el az amerikai bít-irodalomig. Körülbelül tudom tehát, kinek mit lehetne ajánlani. Ide a romantikusok meg a nagy klasszikusok művei kellenének. Megkérdeztek, elmondtam, megígérték. Az évi 50 cserekönyv között azonban sohasem találok meg, amit keresek. Nyilván jobb állománnyal sem váltanám meg a nővérszállót, de legalább azoknak tudnék adni valamit, akik kérnek. Így most ötször-hatszor még én ajánlok valamit, de azután rájuk hagyom a választást. Csak a statisztika kedvéért senkire sem fogok rátukmálni olyan könyveket, amilyeneket magam sem olvasnék el.

(Nevelős Ilonának egyébként van körülbelül 500 kötetnyi saját könyve. Az ágy alatt, dobozokban, szépen összekötve. Mert ugyebár az olvasásnak van egy-két elemi feltétele. Polc, olvasólámpa stb. Nem mindenütt gondolnak erre.)

A központi elosztó könyvtár kérdőjelei

Az *Építőipari Szolgáltató Vállalat munkásszállodájában* — mert *Barát László* közművelődési osztályvezető erősen hangsúlyozza a szálloda-jelleget! — hozzávetőleg 13 ezer ember lakik. S mert a vállalat *valamennyi* tevékenysége közművelődési tevékenység — folytatja —, 1978-ban létrehozták az önálló közművelődési osztályt, 25 főállású munkatárssal, akiket 60—70 mellékfoglalkozású is segít. A központi elosztó könyvtár (amely nem kölcsönöz) az osztályon belül működik: 15 letéti könyvtára van, ezek egyenként 2000—5000 kötetesek. A központi elosztó könyvtár korábban az építőipari szakszervezethez tartozott.

— Költségvetési keretünket ma is a szakszervezettől kapjuk. Mégpedig igen szép summát, ráadásul az Országos Közművelődési Tanács is támogatott bennünket.

— Tudomásom szerint az átvételkor igen sok gondjuk akad — fordulok a központi elosztó könyvtár vezetőjéhez, *Kondoráné Virányi Katalin*hoz.

— Tény, hogy az állomány összetétele nem volt megfelelő, emiatt az átvételkor 225 ezer forint értékű könyvet töröltünk. A kiselejtezett kötetek többnyire már használhatatlanok voltak, soknak pedig nyoma veszett.

— Nem volt ugyanis, s mind a mai napig sincs központi katalógusunk — veszi át a szót újabb kérdésemkor *Barát László*. — A szakszervezet [s mutatja is rögtön a Pénzügyi Közlöny 3/1975. (VIII. 17.) számát] nyilvánvalóan a KM—PM közös rendeletnek az értelmében járt el, amelynek 2. § 5. pontja megengedi az összesített nyilvántartást. Így sem egyedi katalógusunk, sem egyedi leltárkönyvünk nincs, csak *csoportos nyilvántartásunk* van. Ennek veszélyeit — kivált a munkásszállókon — nem kell különösebben hangsúlyoznom... Sok könyv veszett el így, hiszen bármit behozhattak helvette 30 forintos értékben. Már aki kilépéskor hivatalosan is „leszerelt”, azaz leadott mindent.

— Hogyan hangolható össze a meglevő állomány feltárása az új könyvek fel dolgozásával?

— Két emberünket kéthavonként ráállítjuk egy-egy letéti könyvtárra, a benti munkát pedig elvégzik a többiek. De mindehhez legalább hét ember kellene (teljes, illetve rész munkaidős), pillanatnyilag három van, sajnos, nem szakképzettek, egy negyedik munkatárs hamarosan lesz...

— Hogyan tudják összefogni a letéti könyvtárak munkáját?

— Majdnem mindegyik máskor tart nyitva, emiatt képtelenség rendszeresen végiglátogatni őket. Maradnak a benti beszélgetések, a módszertani útmutató levelek. De nagy szükség van a diplomáciai érzékünkre, a könyvtárosok roppant érzékenyek... S havi 600 forintért, heti két-három alkalommal, estéiket feláldozva, gyakran külterületen dolgoznak; iszonyú nehéz új embert kapni helyettük. Így is valamennyi könyvtárosunk szakképzetlen, s ketten csak a nyolc általánost végezték el.

Mi agítálhatunk, de senkit sem kényszeríthetünk rá a tanulásra, az önművelésre. Ebben csak a vállalatok tehetik érdekeltté az embereiket. Mint ahogy a könyvtár-

rosok szakképzettsége is jórészt a vállalatokon múlik, hiszen — mellékfoglalkozásról lévén szó — a tanulásra adandó kétheti szabadság egyetlen munkáltatónak sem érdeke.

(Két év alatt Barát László a közművelődési osztály harmadik vezetője; Virányi Katalin a kilencedik munkatársát tanítja be.)

Otthon avagy ...

— A Csepel Művek meg akarja tartani a munkásait — mondja *Körtés István*, a *Csepel Művek Szállójának* közművelődési vezetője —, de tudja, hogy ehhez az emberi körülményeket is meg kell teremtenie. A munkáslakás-építő akciók mellett a két albérlők háza is sokat segít ebben.

Az 1100 személyes munkásszálló — már a portára lépve — jobb kategóriájú szállodára emlékeztet. A könyvtárnak is otthont adó új épületszárnyat 1977-ben adták át; de a közművelődési bizottság javaslatára már korábban megkezdték az állománygyűjtését. A letéti könyvtár a Csepel Művek szakszervezeti könyvtári hálózatához tartozik, a központ végzi a feldolgozást, a katalogizálást, az állománygyarapítást és -apasztást, s látja el a szakfelügyeletet. Az állomány jelenleg 6000 kötet, s bár a szálló 50 ezer forintos könyvvásárlási keretével önállóan gazdálkodhat, az összeget átutalja a központi könyvtárnak.

— A mi feladatunk az igényfelkeltés. Minden másban igénybe is vesszük a segítséget.

Végigjárjuk a szállót. A könyvtár tágas, világos — szabadpolcokkal, ötnapos nyitvatartással és főhivatású könyvtárossal. Ilyen is van?

— Azért nálunk sem fenéig teffel minden. Mert itt is fokozottan kell törődni az állományvédelemmel, hiszen nálunk is vesznek el könyvek. És elveszhetnek a folyóiratok is, de hadd vesszenek! Azelőtt a *Népszabadságot* is csak a belépő ellenében kaphatta meg bárki. Most mindhárom portánkon (szabadpolcos) folyóiratolvasó van, senki sem kezeli őket. Több mint negyven folyóiratot járattunk, s nézze meg, valaki mindig kézben tart egyet-egyet.

— Ami az olvasólétszámot illeti, elértük a húsz százalékot, persze szeretnénk, ha tovább nőne az arány. Fiatal könyvtárosunkat most iskoláztuk be, az idén végzi a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola könyvtár szakán az első évet, jelenleg is a főiskolán van. Úgy látom, jó szakember lesz, de hogy rendelkezik-e ma is a plusszal, ami egy munkásszálló könyvtárában feltétlen követelmény, az a jövő zenéje.

(Körtés István „öreg róka” a szakmában. Harmincöt éve foglalkozik könyvtári-népművelési kérdésekkel.)

— Nincs más mód, ezt csinálni kell és örülni kell a legkisebb eredménynek! De az is tény, hogy a vállalatvezetők segítsége, áldozatkészsége nélkül nemigen megy. Ahogy már mondtam: meg kell teremteni az emberi körülményeket. Mert ha csak ágyakat adunk, legfeljebb új éjjeli menedékhelyeket hozunk létre.

Makai Tóth Mária

Lapozgató

● A BUDAPEST, a főváros fólóirata február-áprilisi számaiban közli *Csomor Tibor* „A főváros válogatott bibliográfiája” című összeállításának negyedik—hatodik részét, amelyben a könyvtárakról szóló 1978/79-es publikációk címanyaga is helyet kapott.

● A DER BIBLIOTHEKAR, az NDK közművelődési könyvtárosainak fólóirata 1979/5-ös számában *Helga Klingner*, a berlini Zentralinstitut für Bibliothekswesen munkatársa bemutatja a Szovjetunió és a többi szocialista ország könyvtártudományi információs folyóiratait, s ennek kapcsán megismerteti az olvasókkal a Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája, valamint a Hungarian Library and Information Science Abstracts (HLISA) c. kiadványokat, továbbá a Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom című referáló lapot.

● A KÖZMŰVELŐDÉS FEJÉR MEGYÉBEN című, módszertani körlevélként megjelenő híradó 1979/1-es száma közli *Feketéné Tordai Emese* „Húsz év a szakszervezeti könyvtárak életében” című írását, mely az SZMT hálózatáról szól. A félévenkénti megjelenésére tervezett kiadvány híreibe és sajtótükrébe is szerepel a könyvtárügy (kár, hogy *N. Rácz Aranka* mezőszentgyörgyi megemlékezését lapunk helyett a *Kortársnak* tulajdonítja a repertórium), és a szerkesztő bizottság tagjai között szintén van képviselője a könyvtári területnek.